

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 427 / 4 iul 2023

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (b427/27.06.2023), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/3639/10.07.2023 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D737/10.07.2023,

Biroul permanent al Senatului

CONSILIUL LEGISLATIV

L. 510 / 5.09.2023

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Prezenta propunere legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, în sensul introducerii unei noi categorii de persoane ce nu pot fi alese, respectiv a persoanelor care suferă de o tulburare psihică gravă și a căror judecată este afectată.

2. Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. a) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Având în vedere că următoarele alegeri pentru Parlamentul European vor avea loc în anul **2024**, este de analizat dacă nu devin incidente recomandările cuprinse în **Codul bunelor practici în materie electorală** - Linii directoare și raport explicativ, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare (**Veneția**, 18-19 octombrie 2002), potrivit cărora *„ar fi necesar a se evita, nu atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite - ci modificarea lor frecventă sau cu puțin timp (cel puțin un an) înainte de alegeri”*.

Menționăm că în Raportul privind stadiile și criteriile politice de evaluare a alegerilor adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice cu ocazia celei de-a 34-a Reuniuni (Veneția, 14 octombrie 2010) și de Comisia de la Veneția la cea de-a 84-a Sesiune Plenară (Veneția, 15-16 octombrie 2010)¹ se reține că **„s-ar putea accepta excepții de la regula de un an”**, de exemplu, dacă este necesar să fie remediate pe cale legislativă probleme **neprevăzute**.

5. În ceea ce privește introducerea obligativității depunerii unui certificat medico-legal psihiatric de către candidați la alegerile pentru Senat și Camera Deputaților, care să certifice faptul că aceștia nu suferă de o tulburare psihică gravă, Constituția României prevede, la **art. 37**, condițiile în care poate fi exercitat **dreptul de a fi ales**. Acestea nu includ dispoziții referitoare la starea de sănătate (psihică) a persoanei care candidează pentru ocuparea unei funcții alese.

„Din analiza dispozițiilor constituționale rezultă că o persoană poate fi aleasă dacă are drept de vot și dacă întrunește condițiile prevăzute la art. 16 alin. (3) și art. 40 alin. (3) din Constituție privitoare la ocuparea funcțiilor și demnităților publice și la asocierea în partide politice. **Adăugarea unor condiții suplimentare la exigențele specifice dreptului de vot pentru ca o persoană să poată ocupa funcții și demnități publice electivă a fost motivată de importanța acestora, de rolul organelor reprezentative în exercitarea puterii suverane a poporului și de ideea unei reprezentări responsabile și eficiente, care impune un grad sporit de maturitate politică și civică**”².

¹ <http://www.roaep.ro/legislatie/wp-content/uploads/2013/03/cedd.pdf>

² „Constituția României. Comentariu pe articole. Ediția 3”, coordonatori I. Muraru – E.S. Tănăsescu, Ed. C.H. Beck, 2022, p. 302.

Totodată, trebuie avut în vedere că aducerea la cunoștință publică a certificatului medico-legal psihiatric, ca parte integrantă a dosarului de candidatură, ar putea reprezenta o încălcare a caracterului confidențial privind sănătatea persoanei, aducându-se astfel atingere **dreptului constituțional la viață intimă, familială și privată**, consacrat de **art. 26 din Constituție**.

Fiind un drept fundamental, dreptul de a fi ales trebuie să fie, potrivit **art. 20 alin. (1) din Legea fundamentală**, interpretat și aplicat în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

De altfel, jurisprudența CEDO subliniază faptul că drepturile electorale nu sunt absolute, dispozițiile art. 3 din Primul Protocol Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiat la Paris la 20 martie 1952, recunoscând posibilitatea unor limitări sau restricții, care trebuie să urmărească însă un scop legitim și să nu fie disproporționate față de scopul urmărit.

Astfel, soluția legislativă propusă prin proiect trebuie analizată și în raport cu exigențele constituționale prevăzute de **art. 53 din Constituție**, referitoare la condițiile în care poate fi restrâns exercițiul unor drepturi.

6. Sub rezerva celor de la pct. 5 și fără a ne pronunța asupra oportunității soluției legislative propuse, ținând seama de prevederile art. 11 lit. a) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căroră „*Actul normativ trebuie să se integreze organic în sistemul legislației, scop în care: a) proiectul de act normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel, cu care se află în conexiune*”, este de analizat dacă nu se impune amendarea, în mod corespunzător, și a celorlalte legi electorale, prin introducerea noii condiții impuse candidaților prin prezentul proiect.

PRESEDINTE

Florin JORDACHE

București
Nr. 774/03.08.2023

L. nr. 208/2015

M. Of. nr. 553/24 iul. 2015

Lege privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

1 promulgată prin D. nr. 660/2015 M. Of. nr. 553/24 iul. 2015
Decret pentru promulgarea Legii privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

2 modificări prin L. nr. 288/2015 M. Of. nr. 866/19 nov. 2015
Lege privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

modifică art. 33 alin. (4) și (5), art. 49 alin. (3), art. 60 alin. (1), art. 84 alin. (4) lit. a), art. 96 alin. (1) lit. a) b), f) și g); introduce alin. (1_1) și (1_2), alin. (2_1) la art. 95

3 rectificare M. Of. nr. 553/22 iul. 2016
RECTIFICARE

rectifică anexa nr. 2

4 modificări prin O.U.G. nr. 47/2016 M. Of. nr. 685/5 sep. 2016
Ordonanță de urgență privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016 și pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente și pentru modificarea Legii nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

modifică art. 42 alin. (2)

aprobată cu modificări prin L. nr. 51/2018 M. Of. nr. 205/7 mar. 2018

5 modificări prin L. nr. 153/2017 M. Of. nr. 492/28 iun. 2017
Lege-cadru privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice

abrogă art. 101 alin. (10)

6 modificări prin L. nr. 51/2018 M. Of. nr. 205/7 mar. 2018
Lege pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 47/2016 privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016 și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente și a Legii nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

modifică art. 42 alin. (2), art. 93 alin. (2) lit. a), art. 93 alin. (2) lit. b) și art. 95 alin. (2) lit. a);

introduce lit. a3) la art. 93 alin. (2), lit. b3) la art. 93 alin. (2), lit. a3) la art. 95 alin. (2), lit. b3) la art. 95 alin. (2), liniuța a patra la art. 96 alin. (1) lit. a) și liniuța a patra la art. 96 alin. (1) lit. b)

7	completat prin	O.U.G. nr. 29/2019	M. Of. nr. 358/8 mai 2019	introduce art. 22_1
		Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, precum și pentru unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a referendumului național din 26 mai 2019		
8	modificări prin	L. nr. 148/2019	M. Of. nr. 617/25 iul. 2019	modifică art. 16 alin. (6), (8) și (9), art. 23, art. 42 alin. (2), art. 49 alin. (3), art. 51 alin. (5), art. 103 alin. (1) lit. r), art. 120; introduce art. 9_1, art. 102_1 și art. 102_2, alin. (5) -(11) la art. 110
		Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală		
		<i>Dispune republicarea cu renumerotare</i>		
9	modificări prin	O.U.G. nr. 64/2019	M. Of. nr. 746/12 sep. 2019	modifică art. 23 alin. (5) și (7) și art. 110 alin. (9)
		Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României și modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Președintele României din anul 2019		
10	modificări prin	O.U.G. nr. 26/2020	M. Of. nr. 118/14 feb. 2020	modifică art. 5 alin. (7), art. 6 alin. (1), art. 7, art. 10, art. 11 alin. (1), art. 12 alin. (1) lit. c), i) și j), art. 13 alin. (1), (6) și (9), art. 15 alin. (1), (2) și (3), art. 16, art. 17, art. 18 lit. d) și j), art. 42 alin. (5), art. 49 alin. (3), art. 51, art. 54 alin. (1)-(3), art. 58 alin. (1), art. 59 alin. (1) și (2), art. 83, art. 84, art. 88, art. 93 alin. (2), art. 95 alin. (2), art. 98 lit. h), art. 99 alin. (1) și (2), art. 103 lit. q)-u), art. 109, art. 110 alin. (5), (8), și (9) și anexa nr. 1; introduce alin. (1_1) la art. 6, art. 6_1, art. 7_1, art. 7_2, alin. (1_1) la art. 8, alin. (11) la art. 11, art. 18_1, lit. f) la art. 24, alin. (12_1) la art. 52, alin. (8) la art. 54, art. 54_1, art. 54_2, alin. (1_1) la art. 58, alin. (2_1) la art. 59, alin. (1_1) la art. 62, alin. (3_1) la art. 63, art. 82_1, alin. (10_1) la art. 85, art. 92_1, art. 103_1; abrogă art. 42 alin. (6), art. 96 alin. (1) lit. a), art. 98 lit. t), art. 102_1 alin. (4) și art. 105-107
		Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate		
		<i>ieșit din vigoare</i>		
11	modificări prin	D.C.C. nr. 150/2020	M. Of. nr. 215/17 mar. 2020	suspendă pentru 45 de zile dispozițiile O.U.G. nr. 26/2020 (termenul se împlinește la data de 30 aprilie 2020), după care operează prevederile art. 147 din Constituție
		Decizia nr. 150 din 12 martie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate		

12 modificări prin	L. nr. 91/2020	M. Of. nr. 551/25 iun. 2020	<i>modifică art. 11 alin. (2) - (7), art. 13 alin. (1), (5) și (7), art. 15 alin. (1), art. 61 alin. (2), art. 68 alin. (1) - (3); abrogă art. 118 alin. (2)</i>
	Lege privind modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente		
13 admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 418/2020	M. Of. nr. 612/13 iul. 2020	<i>sintagma „care au grup parlamentar propriu în cel puțin una din Camerele Parlamentului” din cuprinsul art. 118 alin. (2)</i>
	Decizia nr. 418 din 18 iunie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (1) lit. e), ale art. 4 alin. (2) și ale art. 27 alin. (2) lit. c) teza finală din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, precum și ale art. 118 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente		
14 modificări prin	L. nr. 202/2020	M. Of. nr. 849/16 sep. 2020	<i>modifică art. 6 alin. (1), art. 11 alin. (3) și (4), art. 13 alin. (1), (5), (7) și (9), art. 15 alin. (1) și (5), art. 17, art. 49 alin. (3), art. 51 alin. (3) lit. a) și alin. (5) și (6), art. 53 alin. (2), art. 54 alin. (1) - (3) și (5), art. 61 alin. (2) lit. a), art. 63 alin. (1) și (3), art. 68 alin. (3), art. 88, art. 102 alin. (1), art. 103 alin. (1) lit. b) - e) și q) - u), art. 113, modifică și înlocuiește anexa nr. 2; introduce alin. (1_1) la art. 6, alin. (1_1) la art. 15, art. 56_1, art. 82_1, art. 92_1, alin. (11_1) la art. 101, alin. (1_1) - (1_3) și alin. (10) - (16) la art. 102, art. 103_1, alin. (1_1) la art. 109, art. 109_1, art. 118_1; abrogă art. 42 alin. (6), art. 102_1 alin. (4)</i>
	Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală		
	<i>Dispune republicarea cu renumerotare</i>		
15 modificări prin	L. nr. 156/2022	M. Of. nr. 515/25 mai 2022	<i>modifică art. 102 alin. (8) și (10); abrogă art. 102 alin. (3) și (11) - (15)</i>
	Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2021 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente		
16 modificări prin	L. nr. 295/2022	M. Of. nr. 1072/7 nov. 2022	<i>modifică art. 52 alin. (14)</i>
	Lege pentru modificarea art. 52 alin. (14) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente		